

**Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm „Erasmus kõigi jaoks””**

COM(2011) 788 lõplik – 2011/0371 (COD)

(2012/C 181/27)

Raportöör: **Indrė VAREIKYTĖ**

12. detsembril 2011 otsustas nõukogu ja 13. detsembril 2011 otsustas Euroopa Parlament vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

*„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm „Erasmus kõigi jaoks””*

COM(2011) 788 final – 2011/0371 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon võttis arvamuse vastu 29. veebruaril 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 479. istungjärgul 28.–29. märtsil 2012 (29. märtsi istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 74, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 4

## 1. Järeldused ja soovitused

1.1 Ajal, mil majanduskriis on sundinud eelarveprioriteete läbi vaatama, rõhutab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, kui oluline on jätkata ja võimalusel suurendada riiklikul ja ELi tasandil haridusele ja koolitusele määratud vahendite tulemuslikku kasutamist, et parandada eeskätt noorte ja eakamate töötajate tööhõive olukorda.

1.2 Komitee on seisukohal, et programm „Erasmus kõigi jaoks” peaks olema põhivahend hariduse ja koolituse toetamise suurendamiseks, et parandada kodanike oskusi, aidata toime tulla noorte töötuse kõrge määraga paljudes liikmesriikides, täita vajadust kvalifitseeritud töötajate järele ning kõrvaldada oskuste sobimatuse probleem. Eriti oluline on kasutada seesugust vahendit majanduskriisi ning tööturule avalduvate negatiivsete mõjude ajal. Kui esineb oskuste sobimatust, siis tuleks seda vähendada, et vähendada töötust eeskätt noorte hulgas.

1.3 Komitee tunnustab ettepanekut suurendada tulevase programmi eelarvet märkimisväärselt kuni 19 miljardi euronit ja toetab seepärast Euroopa Komisjoni ettepanekut kogueelarve kohta ning kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles seda suurendamist toetama.

1.4 Praeguse majandusolukorra tõttu toetab komitee igati programmis esitatud meetmeid: selge keskendumine põhimeetmetele; praeguste meetmete, eesmärkide ja programmide killustatuse vähendamine; ühekordselt makstavate summade, ühikuhinnal põhineva ja ühtse määraga toetuste ulatuslikum kasutamine ning toetusesaajatele ja liikmesriikidele esitatavate formaalsete nõuete vähendamine; riiklike ametite halduskoormuse vähendamine; samuti toetab komitee ettepanekut, et kriitilise

massi suurendamine ja halduskulude vähendamine peaksid võimalusel olema igas riigis ühe riikliku ameti ülesanne.

1.5 Ent komitee märgib, et kärpemeetmete kohaldamisel tuleb arvesse võtta iga sektori pikaajalisi väljavaateid ja lähtuda mõistliku kokkuhoiu ja aruka eelarvekoostamise põhimõtetest.

1.6 Kõiki kavandatud kärpemeetmeid arvesse võttes soovitab komitee tungivalt alles jätta eraldiseisvad ja sõltumatud alamprogrammid individuaalsete minimaalsete eelarvealdistega programmi peamistele valdkondadele (nimelt kõrgharidus, kutseharidus ja -koolitus, täiskasvanuharidus ja -õpe, kooliharidus, noortealgatused, sport) ning neid vajadusel edasi arendada. See puudutab eelkõige õpilaste ja noorte liikuvust klasside või rühmade kaupa, teadlaste ja õppejõudude liikuvust kõrgkoolides, ebasoodsas olukorras noorte integreerimist, ettevalmistavaid külastusi, kahepoolseid ja mitmepoolseid kooliprojekte ja partnerlusi ning liikuvust ning õppepartnerlusi täiskasvanuhariduses. Siinjuures tuleb arvesse võtta mittetöötavate meeste ja naiste erinevaid õpivõimalusi.

Paljud kavandatud haldusreformid kindlustaksid selle, et üldised halduskulud jäävad olulises osas samaks ning et eri alamprogrammid tagavad kavandatud mõju ja kaitsevad programmi algatusi võimaliku ebastabiilsuse ja nõrgenemise eest.

1.7 Komitee rõhutab, et haridusel on praeguse olukorraga toimetulemisel väga oluline roll, ning on rahul, et see kajastub ka programmis. ELi peamiste strateegiliste eesmärkide saavutamiseks on aga vaja püüelda formaalse hariduse, mitteformaalse

ja informaalset õppe ühtsuse poole, mis tähendab, et mitteformaalsel ja informaalset õppel peab praeguses programmitetpanekus olema formaalse haridusega võrdne tähtsus.

1.8 Komitee on mures, et puudu on mõned praegu hästi toimivad meetmed, mis on programmi „Aktiivsed noored” raames tunnustust leidnud. Nende puudumine võib viia Euroopa koostöö märkimisväärse vähenemiseni noorsoovaldkonnas.

1.9 Komitee leiab, et oskuste ja teadmiste omandamine ja täiendamine hõlmab rohkemat kui ainult praegust põhieesmärki kõrvaldada tööhõivet takistavaid tegureid – see hõlmab ka **kodanikuaktiivsuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse arendamist**, kuid neile eesmärkidele ei pöörata ettepanekus tähelepanu. Uues Erasmus programmiga tuleks lisaks tugevdada sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide rolli.

1.10 Komitee tervitab eesmärki suurendada õppimisega seotud liikuvust, sest see on üks tegur, mis võimaldab arendada võtmeoskusi, eriti neid, mis on olulised tööturul ja ühiskonnas, ning soodustada noorte osalemist Euroopa demokraatias. Ent liikuvus iseenesest ei lahenda eespool mainitud probleeme. Rohkem tähelepanu tuleks pöörata võimalustele kasutada õppimisega seotud liikuvuse kaudu omandatud oskusi ning liikuvuse olulisusele elukestva õppe protsessis.

1.11 Komitee usub, et õpe peab olema kättesaadav kõigile igas eluetapis ja toetab seepärast kindlalt esitatud elukestva õppe lähenemisviisi, mille eesmärk on muuta erinevad formaalse, mitteformaalse ja informaalset õppe vormid kõigile võrdselt kättesaadavaks. Komitee rõhutab juba tema poolt esitatud nõudmist „õppida pika elu tarvis”. Ent näib, et määruse ettepanekus ei kohaldata sellist elukestva õppe lähenemisviisi, mille eesmärk oleks avada programm igat tüüpi õppuritele, väikelastest eakateni. Programm peaks olema kaasavam ja kohandatud igale õppurite rühmale. Seetõttu nõuab komitee elukestva õppe toimivat ja selget määratlust ning paremini suunatud meetmeid, et hõlbustada juurdepääsu iga õppurite rühma jaoks.

1.12 Programmi osa moodustavates meetmetes osalejaid tuleb käsitleda Euroopa väärtuste saadikutena ning see peaks programmis selgelt kajastuma.

1.13 Komitee tunnistab, et praegune programm Erasmus on olnud väga edukas (nagu ka näiteks Euroopa vabatahtlik teenistus). Samas on komitee mures, et brändi Erasmus seostab laiem üldsus peamiselt kõrghariduse ja üldisemalt formaalse hariduse raames toimuva tegevusega. Seni ei ole tegeletud küsimusega, kuidas levitada paremini teavet Erasmus kui kõigi haridussektorite ühtse kontseptsiooni kohta, ning see võib tekitada täiendavaid takistusi, nt suuremad avalike suhete kulud ning muud ettenägematud kulud. Komitee on mures, et seesuguse brändi

levitamine ei pruugi olla võimalik ega edukas, kui programmi ametliku käivitamiseni on jäänud ainult üks aasta. Samuti soovib komitee säilitada alamprogrammide praegused nimed.

1.14 Komitee väljendab heameelt Euroopa integratsiooni alast kõrgharidust ja teadustööd edendavate Jean Monnet’ meetmete täieliku säilitamise üle, kuid on arvamusel, et nimetatud toetus ei peaks piirduma üksnes Euroopa Komisjoni ettepanekus osutatud kahe akadeemilise asutusega. Komitee nõuab Jean Monnet’ programmiga aastatel 2007–2013 hõlmatud ELi kuue akadeemilise asutuse kaasamist, et kasutada ära Euroopa huvides tegutseva nelja ülejäänud akadeemilise asutuse pakutavat lisandväärtust, akadeemilist panust ja suuremat kultuurilist mitmekesisust.

Seepärast teeb komitee ettepaneku muuta artiklit 10 järgmiselt:

c) järgmiste Euroopa huvides tegutsevate akadeemiliste asutuste toetamine:

- (i) Euroopa Ülikooli instituut Firenzes;
- (ii) Euroopa Kolledž (Brugge ja Natolini ülikoolilinnakud);
- (iii) Euroopa Õiguse Akadeemia Trieris;
- (iv) Euroopa Rahvusvaheline Koolituskeskus (CIFE) Nice’is;
- (v) Euroopa Avaliku Halduse Instituut Maastrichtis;
- (vi) Euroopa asutus erivajadustega õpilaste hariduse arendamiseks Odenses.

## 2. Euroopa Komisjoni ettepanek

2.1 Programmiga „Erasmus kõigi jaoks” on Euroopa Komisjonil kavas koondada kõik ELi ja rahvusvahelised haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordivaldkonna programmid ning seega asendada seitse olemasolevat programmi – elukestva õppe programm, programm „Aktiivsed noored”, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink ja kahepoolsed programmid tööstusriikidega – ühe programmiga. Eesmärk on suurendada tõhusust, lihtsustada toetuste taotlemist ning vähendada dubleerimist ja killustatust.

2.2 Komisjon teeb ettepaneku suurendada eelarvet praeguse seitsmeaastase eelarvega võrreldes ligikaudu 70 % ning eraldada aastatel 2014–2020 uuele programmile 19 miljardit eurot. Kaks kolmandikku toetusrahast eraldatakse individuaalse liikuvusega seotud toetustele, et parandada teadmisi ja oskusi.

2.3 Uues programmis on kavas keskenduda ELi lisandväärtusele ja süsteemsele mõjule kolme liiki meetmete toel: õppimisvõimalused üksikisikutele nii ELis kui ka mujal; institutsiooniline koostöö haridusasutuste, noorteorganisatsioonide, ettevõtete, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning valitsusväliste organisatsioonide vahel; toetus liikmesriikides läbiviidavatele reformidele haridus- ja koolitussüsteemide ajakohastamiseks ning uuendustegevuse, ettevõtluse ja tööalase konkurentsivõime edendamiseks.

2.4 Komisjon märgib, et uue programmi ratsionaalsem struktuur koos oluliselt suurenenud rahastamisega tähendab seda, et Euroopa Liit saab pakkuda üliõpilastele, kutseõppuritele, noortele, õpetajatele, noorsootöötajatele ja muudele rühmadele palju rohkem võimalusi oskuste parandamiseks, isiklikuks arenguks ja tööalaste väljavaadete parandamiseks. Programmiga „Erasmus kõigi jaoks” on kavas edendada ka teadusuuringuid ja õpetamist Euroopa integratsiooni vallas ning toetada sporti rohujuure tasandil.

2.5 Kavandatud programmi eesmärk on aidata kaasa strateegia „Euroopa 2020”, haridus- ja koolitusstrateegia 2020. aasta raamistiku (ET2020) ja Euroopa noorte koostööprogrammi (2010–2018) eesmärkide saavutamisele ning strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatuste (nt „Noorte liikuvus” ja uute oskuste ja töökohtade tegevuskava) rakendamisele, ning kolmandate riikide jätkusuutlikule arengule kõrghariduse valdkonnas ja Euroopa spordimõõtmel arendamisele.

### 3. Üldised märkused

3.1 ELi haridus-, koolitus- ja noorsoovaldkonna peamistes strateegilistes dokumentides omistatakse ülalmainitud valdkondade algatustele võrdne tähtsus. Komitee rõhutab, et programmi eesmärkide kujundamisel tuleb vältida muljet, et formaalsel haridusel on suurem tähtsus kui mitteformaalsel ja informaalset õppel, nagu täiskasvanuharidus, kutseharidus ja -koolitus, kooliharidus, noorsootegevus ja sport. Ülitähtis on vältida ebavõrdsust eri valdkondade vahel, sest see võib õhnestada programmis sisalduvat elukestva õppe lähenemisviisi.

3.2 Komitee tervitab poliitikavaldkondade toetamise võimalust, nt Bologna ja Kopenhaageni protsesside rakendamisel ja noortega toimiva struktureeritud dialoogi puhul; sama kehtib ELi läbipaistvuse töövahendite rakendamise toetamise kohta.

3.3 Programmis kinnitatakse: „Üksikisikutele õppimisega seotud liikuvuseks antud toetused on vabastatud kõigist maksudest ja sotsiaalmaksust. Sama erandit kohaldatakse vahendus- asutustele, mis annavad finantstoetust asjaomastele isikutele.” Komitee pooldab seesuguseid vabastusi ja palub komisjonil koostöös liikmesriikidega uurida praeguste liikuvusalaste meetmete rakendamisel esinenud juhtumeid (nt liikuvustoetuste arvestamine pere sissetuleku hulka, mis tingib sotsiaaltoetusest ilmajäämise) ja need lahendada.

3.4 Komitee toetab tugevalt spordimeetmete kaasamist programmi eraldi peatükina, millel on sihtotstarbeline eelarve, sest rahvusvaheliste projektide, spordiorganisatsioonide suutlikkuse tõstmise ja suuremate partnerlusvõimaluste kaudu tagab see sidusrühmade suurema ja tõhusama kaasamise spordipoliitika kujundamisesse ja spordiasutuste parema haldamise, samuti motiveerib see Euroopa kodanikke, eeskätt noori olema aktiivsemad.

3.5 Komitee tunnistab, et kasutajasõbralikkuse, töökoormuse ja kulutõhususe aspektist on tõenäoliselt efektiivsem lahendus see, kui iga liikmesriigi kohta on võimalusel üks programmi haldamise eest vastutav riiklik amet. Siiski peab toetuste taotlejatele olema tagatud piirkondlik juurdepääs ning silmas tuleb pidada, et üheainsa riikliku ameti loomine ei pruugi olla kooskõlas liikmesriikide erinevate riiklike oludega. Samas ei tohiks suurendada üldised haldusnõuded taotlejate, eeskätt valitsusväliste organisatsioonide jaoks mitteformaalse õppe valdkonnas. Halduskoormust tuleks hoopis pidevalt hinnata ja vähendada. Lisaks on komitee seisukohal, et liikmesriikidel tuleks soovitada kodanikuühiskonda ja sotsiaalpartnereid aktiivsemalt kaasata programmi haldamise riiklikul tasandil.

3.6 Komitee tervitab eesmärki vähendada praeguste eri eesmärkide ja meetmete keerukust ja killustatust, et suurendada kulutõhusust ning katkestada meetmed, millel jääb vajaka pikaajaliseks mõjuks vajalikust kriitilisest massist. Kuid nagu märgitud käesoleva arvamuse punktis 1.6, soovib komitee tungivalt jätta alles eraldiseisvad ja sõltumatud alamprogrammid individuaalsete minimaalsete eelarveeraldistega programmi peamistele valdkondadele.

3.7 Komitee toetab igati tõhususe suurendamise ja kulude vähendamise meetmeid, ent märgib, et vajadus ulatuslikumate ja tõhusamate projektide järele peab olema tasakaalus kaasavuse vajadusega. Väikeorganisatsioonide panust kõigisse haridusvormidesse ei tohi alahinnata ja nende juurdepääs programmile peab säilima.

3.8 Komitee nendib, et programmis ei mainita õpilaste liikuvust. Seepärast viitab komitee asjaolule, et liikumisvalmidusele tuleb alus panna varakult ja mitte alles kutse- või kõrghariduse omandamise etapis. Edukate Comenius-koolipartnerluste jätkamine koos õpilastele lühemate liikuvusperioodide võimaldamisega on antud kontekstis märkimisväärse tähtsusega.

3.9 Komitee märgib, et programmis võetavad meetmed liikuvusele juurdepääsu parandamiseks ebasoodsates tingimustes rühmade jaoks on ebapiisavad. Alaesindatud rühmade hariduses ja õpitegevuses osalemise laiendamine tuleks asetada selgelt prioriteetsele kohale, kuna see on otsustava tähtsusega võrdsema ühiskonna ja majanduskasvu saavutamiseks. Üksikisikute puhul on haridusele juurdepääsu ja õppimisel edu saavutamise võimalustes jätkuvalt ebaproportsionaalselt suur roll lapsevanemate haridusel ja sotsiaalmajanduslikul taustal ning mõnedes riikides on teatud rühmad alaesindatud.

3.10 Liikuvusprogrammides tuleb kvaliteet ja võrdsed võimalused kvantiteediga tasakaalu viia, nii et neis oleks võimalik osaleda ka ebasoodsates tingimustes elanikkonnarühmadesse kuuluvatel inimestel. Näiteks võiks kaaluda liikuvustoeuste suuruse läbivaatamist, mida praegu peetakse osalevate riikide erineva majanduskeskkonna jaoks ebapiisavaks ja jäigaks <sup>(1)</sup>.

3.11 Kaaluda võiks võimalust kasutada Euroopa Sotsiaalfondi ja struktuurifonde, et toetada vähemarenenud piirkondadest pärit noorte osalemist õppimisega seotud liikuvuse individuaalsetes meetmetes, samuti praktilal teiste liikmesriikide ettevõtetele.

3.12 Komitee innustab tegema suuremaid jõupingutusi, et parandada andmete kogumist ja analüüsimist, eriti tööalase konkurentsivõime, sotsiaalse mõõtme, elukestva õppe ning toetuste ja laenude ülekandmise võimaluste kohta, samuti liikuvuse üldise mõju ja kvaliteedi kohta. Komitee teeb ettepaneku liikuvuskogemuse järelhindamiseks. Seesuguste andmete abil on võimalik kontrollida programmi rakendamist ja reageerida aktiivselt võimalikele muutustele.

3.13 Komitee avaldab veel kord toetust sättele, millega suurendatakse programmi ressurside tõhusust ja vähendatakse praeguste meetmete dubleerimist ja killustumist. Seepärast kutsub komitee üles seda küsimust üldiselt ulatuslikumalt arvestama ja vaatama läbi kõik Euroopa Komisjoni juhtimisel rakendatavad programmid, mille eesmärgid on täielikult või osaliselt kooskõlas kavandatud programmiga. Näiteks osaliselt komisjoni rahastatavat programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele” hallatakse eraldi, kuigi see võib aidata kaasa programmis „Erasmus kõigi jaoks” seatud eesmärkide saavutamisele.

3.14 Artikli 13 lõikes 3 (Eelarve) toodud vahendite praegune jaotus on ebaselge. Komitee teeb ettepaneku suurendada innovatsioonikoostööle ja headele tavadele eraldatavat summat, sest enamik elukestva õppe programmi eelmistel etappidel läbiviidud analüüsi tõestas, et institutsiooniline koostöö on äärmiselt kulutõhus.

#### 4. Hariduse ja koolitusega seotud meetmed

4.1 Komitee tunnustab kutseharidusele ja -koolitusele mõeldud eelarveeraldise suurendamist. Komitee soovib aga seada programmis selge eesmärgi, et see aitaks saavutada kutsehariduse ja -koolituse sihttaseme: „2020. aastaks peaks ELis keskmiselt vähemalt 6 protsenti 18.–34. aastastest esialgse kutsehariduse ja -koolituse lõpetanutest omama esialgse kutsehariduse ja -koolitusega seotud õppimis- või koolituskogemust (sh tööpraktika) välismaal, mille kestus on olnud vähemalt kaks nädalat (10 tööpäeva) või Europassiga dokumenteeritud juhtudel ka vähem” <sup>(2)</sup>. Lisaks tuleks osa eelarvest eraldada praktikaprogrammide edendamiseks.

<sup>(1)</sup> SEC(2011) 1402 final, COM(2011) 788 final.

<sup>(2)</sup> Nõukogu järeldused õppimisega seotud liikuvuse sihttaseme kohta, hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu 3 128. koosolek, 28.–29.11.2011.

4.2 Seda sihttaseme silmas pidades on vaja konkreetseid jõupingutusi õppimisega seotud liikuvuse praktiliste, tehniliste ja õiguslike takistuste kõrvaldamiseks, on vaja toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate lähetamist ja vastuvõtmist ning suurendada praktikantide liikuvuses osalemise väärtust. Pidades meeles kõnealuse sektori tegevuste hulka ja ulatust ning hariduse ja koolitusega seotud meetmete mõjuhinnangu järeldusi, <sup>(3)</sup> soovib komitee vaadata üle, kas praegu välja pakutud 17 % suurused miinimumeraldised kutsehariduse ja -koolituse jaoks on piisavad.

4.3 Komitee soovib samuti määratleda praktikandid programmi raames eraldi sihtrühmana. See aitaks täita uusi poliitilisi kohustusi edendada praktikat ja töökohal pakutavat väljaõpet, et võidelda noorte suure tööpuudusega.

4.4 Komitee rõhutab, et täiskasvanute osalemine elukestvas õppes on vähene ning paljude Euroopa täiskasvanute oskuste ja kvalifikatsiooni tase on madal <sup>(4)</sup>. Selleks, et saavutada strateegia ET 2020 eesmärk, mille kohaselt peaks 2020. aastaks vähemalt 15 % täiskasvanutest osalema elukestvas õppes, <sup>(5)</sup> on vaja tugevaid täiskasvanuhariduse süsteeme, hariduse pakkujaid, metoodikat, personali ja haridusteenuse osutamist kogu Euroopas. Täiskasvanuharidus peab olema võimalus väljendada Euroopas kodanikuaktiivsust, mida tugev täiskasvanuhariduse programm saab edasi arendada ja edendada.

4.5 On oluline, et sel oleks tihe seos kutsehariduse ja -koolitusega, aga sellegipoolest on eraldi rada täiskasvanuhariduse jaoks vajalik, et tegeleda punktis 4.4 mainitud probleemidega. Seepärast soovib komitee kaaluda programmi ettepanekus täiskasvanuhariduse ja -õppe jätkuvat käsitlemist eraldi sektorina.

4.6 Kuigi täiskasvanuhariduse eelarve kavandatud suurendamine on tervitatav, näivad 2 % suurused miinimumeraldised täiskasvanuharidusele ebapiisavad, kui arvestada Euroopa elanikkonna vananemisega ja vajadusega suurendada täiskasvanute osalemist elukestvas õppes. Võttes arvesse, et täiskasvanuhariduse sektor on väga ulatuslik ja hõlmab paljusid sotsiaallettevõteteid, tuleb kaaluda eraldiste märkimisväärset suurendamist.

4.7 Täiskasvanuhariduse ja -koolituse osas peaks programm selgemalt toetama ka „Täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava” rakendamist <sup>(6)</sup>. Tegevuskava toetades on programmil ehe võimalus viia täiskasvanuõppes läbi edusamme ja positiivseid muutusi, mis tähendaks suure hulga Euroopa kodanike enesekindluse, osaluse, aktiivsuse, loominguilise, isikliku arengu ja tööalase konkurentsivõime kasvu.

<sup>(3)</sup> Kutsehariduse ja -koolituse alamprogrammiga Leonardo da Vinci toetatakse Kopenhaageni protsessi arendamist ning kutsehariduse ja -koolituse jaoks kvaliteetsete süsteemide rakendamist ning pakutakse kutsehariduses ja -koolituses unikaalseid võimalusi rahvusvaheliseks muutumiseks, liikuvuseks ja innovatsiooniks.

<sup>(4)</sup> COM(2007) 558 final.

<sup>(5)</sup> [http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc52\\_en.htm](http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc52_en.htm)

<sup>(6)</sup> Nõukogu resolutsioon täiskasvanuhariduse uuendatud Euroopa tegevuskava kohta (16743/11), 17.11.2011.

4.8 Nii Grundtvigi seminarid kui ka eakate vabatahtlik töö on andnud võimaluse osaleda Euroopa ühiskonnas paljudele inimestele, kel muidu seda võimalust poleks tekkinud. Komitee juhib tähelepanu vajadusele säilitada täiskasvanud õppuritele võrdsed võimalused osaleda liikuvusprogrammides ja vabatahtlikus töös, arvestades sellest tegevusest saadavat kasu.

4.9 Komitee peab programmi hindamatuks võimaluseks saavutada Bologna protsessi üliõpilaskäitumise orientiir, <sup>(7)</sup> mille on seadnud ka Euroopa Liidu Nõukogu <sup>(8)</sup>: 2020. aastaks peab vähemalt 20 % Euroopa kõrgkoolide lõpetajatest olema veetnud osa oma õppe- või koolitusperioodist välismaal. Kuid komitee märgib, et individuaalsete liikuvustoetuste suurus tuleb läbi vaadata, et anda ebasoodsa taustaga inimestele võrdsed võimalused liikuvusprogrammides osaleda.

4.10 Komitee ergutab ühisprogrammide ja -kraadide arendamist Euroopa kõrgharidusruumis, sest ühisprogrammidel ja -kraadidel on potentsiaal juhtida tähelepanu liikuvust takistavatele riiklikele eeskirjadele ja õigusaktidele ning tõsta hariduse üldist kvaliteeti ja edendada rahvusvahelist koostööd asutuste vahel.

4.11 Varasemate õpingute arvestamise süsteemide sünkroonimine Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteemiga (ECTS) ning Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteemi (ECVET) rakendamine õpitulemustel põhineva lähenemisviisi alusel on ülioluline, et saavutada edukalt Bologna üliõpilaste liikuvuse orientiir ning tagada liikuvusprogrammide ning kogu hariduse ja koolituse kvaliteet. Komitee märgib, et mitu riiki ei ole sidunud ECTS-i ja ECVET-i õpitulemustega ning ei ole saavutatud eesmärki tagada kõigile võrdsed võimalused. Seepärast tuleks kaaluda kiireloomuliste meetmete võtmist, et kinnistada ECTS ja ECVET Euroopa Liidus üldkasutatavate vahenditena, millega tagada kvalifikatsioonide läbipaistvus nii üliõpilaste kui ka tööandjate jaoks.

4.12 Komitee soovib samuti rõhutada, et jätkuv kooskõlastamine Euroopa tasandil on vajalik, et aidata liikmesriikidel võtta meetmeid, nii et kõik uued kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid sisaldaksid riiklike kvalifikatsioonisüsteemide kaudu selget viidet vastavale Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemele. Kuna on selge, et seda eesmärki <sup>(9)</sup> ei saavutata ametlikuks tähtajaks 2012. aastal, on vaja täiendavat kooskõlastamist ja lisameetmeid Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamise kiirendamiseks.

4.13 Komitee teeb ettepaneku tähtsustada rohkem töötajate liikuvust, mis aitab saavutada kvaliteetseid haridusprogramme ja rahvusvahelisema suunitlusega asutusi. Komitee palub teha

<sup>(7)</sup> Euroopa kõrghariduse eest vastutavate ministrite konverentsil vastu võetud kommünikee, Leuven ja Louvain-la-Neuve, 28.–29.4.2009.

<sup>(8)</sup> Nõukogu järeldused kõrghariduse ajakohastamise kohta, hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu 3 128. koosolek, 28.–29.11.2011.

<sup>(9)</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas (2008/C 111/01), 23.4.2008.

liikmesriikidega tihedamat koostööd, et kõrvaldada sotsiaalkindlustussüsteemide, pensioniskeemide ja kutsequalifikatsioonide tunnustamise seotud takistused töötajate liikuvusele.

4.14 Lähtudes komitee seisukohast algatuse „Noorte liikuvus” teemalises arvamuses, <sup>(10)</sup> palub komitee teises ELi liikmesriigis magistriõpinguid alustavatele üliõpilastele mõeldud laenukava üksikasjalikumalt kirjeldust, et tagada nende laenude andmise menetluse hoolikas koostamine ja noorte teavitamine sellest, kuna oluline on igati vältida nende sattumist laenuõksu. Võttes arvesse jõupingutusi esitatud laenukava loomiseks, tuleks tagada, et sellised laenud on atraktiivsed ja taskukohased (eriti ebasoodsas olukorras üliõpilastele), et saavutada 331 100 üliõpilase hinnanguline koguarv.

4.15 Samuti palub komitee hinnata esitatud laenukava kõiki võimalikke tagajärgi, sh mõju riiklikele ja piirkondlikele rahalise toetuse süsteemidele ning kõrgharidusasutuste õppemaksude suurusle. Selle hindamise tulemusi tuleb võimalikult ulatuslikult levitada.

4.16 Esitatud laenukava kõrval palub komitee Euroopa Liidu institutsioonidel toetada liikmesriikide tehtud jõupingutusi oma poliitika kaudu, et tagada liikuvuse edendamisel ja kõigile võrdse juurdepääsu tagamisel liikuvusele ja haridusele riiklike toetuste ja laenude välisriigis kasutamise võimalus kogu ELis.

## 5. Noortega seotud meetmed

5.1 Komitee juhib tähelepanu praeguse programmi „Aktiivsed noored” tõhususele <sup>(11)</sup>. Hinnanguliselt on programm „Aktiivsed noored” andnud ligikaudu 1 000 000 Euroopa noorele mitteformaalse õppimise kogemusi ja liikumisvõimalusi ning on selge, et praegune programm on noorteorganisatsioonide toetamisega avaldanud püsivat mõju noortele eurooplastele. Seega võib programmi „Aktiivsed noored” mõju noortele pidada suuremaks kui ühegi teise ELi programmi mõju, kuid seda asjaolu ei ole ettepanekus piisavalt kajastatud.

5.2 Komitee väljendab muret selle pärast, et ettepanek selle praegusel kujul näib käsitlevat toetusesaajaid ebavõrdselt ja muudab raskemaks nende ebasoodsas olukorras noorteni jõudmise, kellel on praegu programmile „Aktiivsed noored” juurdepääs väikeste ja kohalike noorteorganisatsioonide kaudu.

5.3 Komitee on seisukohal, et programmis tuleks poliitiliselt ja rahaliselt rohkem tähtsustada noori ja noortepoliitikat, pidades silmas noortega seotud eesmärkide hulka strateegiatel „Euroopa 2020” ja ET 2020 ning Euroopa noorsooalases koostöös (2010–2018), samuti juhtalgatustes, nagu „Noorte liikuvus” ja „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”.

<sup>(10)</sup> ELT C 132, 3.5.2011, lk 55.

<sup>(11)</sup> SEC(2011)1402 final, COM(2011) 788 final.

5.4 Võttes arvesse praeguse programmi „Aktiivsed noored” tegevuse ulatust ja hulka, osalejate arvu ja programmi suutlikkust kaasata ebasoodsas olukorras olevaid elanikkonnarühmi, palub komitee mõelda järele, kas väljapakutud üksnes 7 % suurused miinimumeraldised noortele ikka tagaksid noortesektoriga seotud eesmärkide saavutamise, ning kutsub üles looma programmi raames eraldiseisvat noortega seotud meetmete alamprogrammi, millel on piisav eelarve. Seda lähenemisviisi kirjeldati juba komitee arvamuses algatuse „Noorte liikuvus” kohta <sup>(12)</sup>. Kõik programmi „Aktiivsed noored” praegused alameetmed tuleks alles jätta.

5.5 Komitee rõhutab, et programm „Aktiivsed noored” aitab praegu toetada tegevust, mida muidu teistest rahastamisallikatest ei toetataks, ja et see on üks peamisi noorsooprojektide rahastamise allikaid. See kehtib eriti väikeste ja kohalike/piirkondlike organisatsioonide kohta. Selle toetuse puudumine võib põhjustada Euroopa noortesektorile tõsiseid negatiivseid tagajärgi. Sellises olukorras võib väheneda paljude noorteorganisatsioonide Euroopa-kesksus, sest väikeste ja kohalike organisatsioonide osalemist Euroopa programmides toetavad just Euroopa võrgustikud. Nii jääks ruumi ainult suurtele organisatsioonidele

ja asutustele ning see kahjustaks otseselt kohalikke, piirkondlikke ja väikeseid organisatsioone.

5.6 Komitee märgib, et programm peaks selgemalt aitama ellu viia Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 165 lõikes 2 sätestatud eesmärki: „soodustada noorsoovahetust ja juhendajate vahetust sotsiaalhariduse alal ja ergutada noori osalema Euroopa demokraatias”.

## 6. Demograafilise muutusega seotud meetmed

Komitee teeb ettepaneku luua Euroopa Liidu rahastamisperioodiks 2014–2020 eraldi toetusprogramm „Tegusad põlvkonnad”. Põlvkondadevahelist dialoogi nõutakse mitmetes programmides ja ettepanekutes, näiteks aktiivsena ja tervena vananemise valdkonnas, jätkusuutlikkuse küsimustes (jätkusuutlik elustiil), energiatõhususe alal jne.

Komitee on veendunud, et nii noorte kui ka eakate liikuvus aitab tugevdada vastastikust austust, edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ning ühist vastutust Euroopa väärtuste eest.

Brüssel, 29. märts 2012

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee*  
*president*  
Staffan NILSSON

<sup>(12)</sup> ELT C 132, 3.5.2011, lk 55.